

Region Midtjylland

Forslag til prioritering af anlægsprojekter

Bilag

**til Regionsrådets møde
den 20. august 2008**

Punkt nr. 3

Notat

Prioritering af anlægsmidler på sundhedsområdet 2008 og 2009

Dato 7. august 2008

Niels Pedersen/

Carsten Tinggaard Nielsen

Tel. +45 8728 5410

0. Baggrund

Forretningsudvalget besluttede på sit møde den 24. juni 2008, at bede Administrationen udarbejde et forslag til prioritering af anlægsprojekter til Forretningsudvalgets 1. behandling af Budget 2009 den 12. august 2008.

I dette notat gives der først et overblik over investeringsrammerne i 2008 og 2009 på sundhedsområdet. I forlængelse heraf opstilles forslag til den overordnede prioritering af de ikke disponerede midler i 2008 og 2009.

Det skal hertil indledningsvist bemærkes, at der ud fra de formelle budget og regnskabsregler, skal foretages en opdeling mellem budget 2008 og 2009. Der er i den foretagne prioritering foretaget et skøn af fordelingen af iværksættelsen af anlægsprojekterne enten i 2008 eller 2009. Der kan således i forbindelse med den videre budgetlægning samt arbejde omkring konkretisering af anlægsprojekterne, blive nødvendigt, at justere og flytte rådighedsbeløb mellem årene. Dette vil fremgå af sagsfremstillingerne, når de forelægges Regionsrådet.

Efterfølgende gives der nogle mere detaljerede bemærkninger og oversigter over forslaget til anlægsprioritering.

Afslutningsvist redegøres der for et skøn over anlægsokonomien i et 10 til 20 års perspektiv.

1. Investeringsrammer 2008 og 2009

I nedenstående tabel 1 er der en oversigt over investeringsrammerne for 2008 og 2009 på sundhedsområdet (somatik og behandlingspsykiatri).

Tabel 1: Anlægsramme i 2008 og 2009

mio. kr., P/L 2009, BOI=127,0	2008 1)	2009
Anlægsramme inkl. medicoteknik		
Anlægsramme Økonomaftaler	403,1	636,0
Kvalitetsreform 2)	0,0	212,0
Låneramme til medicoteknik jf. Økonomaftaler	191,0	0,0
Yderligere til medicoteknik	66,8	53,1
Ekstra finansiering, herunder lånedisp.	100,0	0,0
Anlægsbudget inkl. medikoteknik	760,9	901,1

1) Anlægsrammen i 2008 er fatsholdt i budget 2008 P/L-niveau, indeks 122,3

2) Det er forudsat at Region Midtjylland tildeles sin forholdsmæssige andel - svarende til bloktilskudsfordelingsnøglen - af midlerne fra Kvalitetsfonden på i alt 1.000 mio. kr. i 2009

3) Anlægsrammen for 2008 er ekskl. bevilling til DNU-Helhedsplan.

4) Anlægsrammen for 2008 er ekskl. overførelser fra 2007 til 2008, hvor der i alt er overført rådighedsbeløb på 324,7 mio. kr.

Som det fremgår af ovenstående tabel 1 er der i 2008 en samlet ramme for 2008 på 760,9 mio. kr. inkl. medicoteknisk udstyr (2008 indeks: 122,3). Heri indgår ligeledes de ekstra 66,8 mio. kr., som blev prioriteret på anlægsområdet til medicoteknisk udstyr frem for driftsområdet ved budgetlægningen for 2008 samt lånedispensationen på 100,0 mio. kr. til etablering af Stråleterapienheden i Herning. Som følge af de meget presserende kapacitetsproblemer på stråleområdet valgte Regionsrådet at sætte byggeriet af Stråleterapienheden i gang med det samme under den forudsætning, at finansieringen skulle afklares med regeringen efterfølgende. I mellemtiden blev omkostningerne til byggeriet afholdt af det almindelige anlægsbudget i regionen. Denne finansiering havde imidlertid den effekt, at Region Midtjylland ikke havde budget til blandt andet at igangsætte de mest nødvendige anlægsprojekter på hospitalerne. Lånedispensationen på de 100 mio. kr. frigør således igen anlægsmidler, der kan indgå i den samlede anlægsprioritering i 2008.

I Økonomaftalen for 2009 er der for regionerne fastlagt en anlægsramme i 2009 på 3 mia. kr. Herudover er der tilført 1 mia. kr. finansieret af Kvalitetsfonden. Mens de 3 mia. kr. vil blive fordelt i regionerne efter fordelingsnøglen, vil de 1 mia. kr. blive udmøntet til regionerne på grundlag af konkrete ansøgninger.

Region Midtjyllands andel af anlægsrammen i Økonomaftalen for 2009 er 636 mio. kr. (2009 indeks: 127).

Såfremt Region Midtjylland får en andel af Kvalitetsfondens 1 mia. kr. svarende til fordelingsnøglen er dette 212 mio. kr. (indeks 127). Det må dog kunne forventes, at Region Midtjyllands andel bliver større, da regionen er relativt langt fremme med planlægningen af ny sygehusstruktur m.v. og derfor vil være klar til at kunne ansøge om midler på et tidligere tidspunkt end de andre regioner under ét.

Der er forudsat videreført en pris- og lønreguleret rammebevilling til medicoteknisk udstyr, og i relation hertil er det endvidere forudsat, at regionen – som i 2008 – anvender midler til anlæg ud over aftaleniveau. Tilsvarende er anvendelsen af driftsmidler mindre. Der er i forslaget tilføjet rammen 53,1 mio. kr. for at fastholde det i 2008 pl-regulerede anlægsrammeniveau.

Der er med baggrund i ovenstående en samlet anlægsramme på i alt 901,1 mio. kr.

Med de givne økonomiske anlægsrammer for 2008 og 2009, må der foretages en fornyet prioritering på anlægsområdet med baggrund i det store pres, der er på anlægsmidlerne i 2008 og 2009.

For et anlægsprojekt er projektets indhold og slutbeløb styrende. Det er derfor vigtigt, at se 2008 og 2009 under ét. Rent teknisk skal der dog for de to år være balance mellem de givne anlægsrammer og de foreslåede rådighedsbeløb til de forskellige kategorier af anlægsprojekter (jf. næste side). Dette er et krav jf. budget og regnskabsreglerne. Der kan derfor, i forbindelse med den videre budgetlægning samt arbejde omkring konkretisering af anlægsprojekterne, være nødvendigt, at justere og flytte rådighedsbeløb mellem årene.

2. Overblik - Forslag til prioritering af anlægsrammerne 2008 og 2009

I nedenstående gives der et overblik over den foreslåede prioritering af de økonomiske anlægsrammer som redegjort ovenfor. Indledningsvist opstilles det overordnede forslag til prioritering, hvor der er balance mellem anlægsramme og rådighedsbeløb i 2008 og 2009. Efterfølgende redegøres der nærmere for indholdet af forslaget til prioritering.

I Administrationens prioriteringsforslag lægges der således op til en prioritering af anlægsprojekter af ikke disponerede midler i 2008 og 2009 indenfor Somatikken og Psykiatrien. Først redegøres der for allerede besluttede projekter for dermed at finde hvor mange midler, der er bundet. Der er i forbindelse hermed foretaget en revideret opgørelse af besluttede anlægsprojekter på basis af den foreløbige oversigt, der blev præsenteret for Forretningsudvalget den 24. juni 2008.

Med udgangspunktet i de ikke disponerede midler forlægges forslag til prioritering. Prioriteringen sker med udgangspunkt i følgende kategorier af anlægsprojekter:

- Vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter
- Vedligeholdelse
- Reserver
- Medicoteknisk udstyr
- Fase 0-projekter
- Anlægsprojekter i relation til Psykiatriplanen
- Det Nye Universitetshospital i Århus (DNU)
- Fælles Formål og Administration

De 8 anlægskategorier uddybes nærmere i afsnit 2.1 – 2.8.

I nedenstående tabel 2 fremgår det overordnede forslag til prioritering af investeringsrammerne i 2008 og 2009.

Tabel 2: Forslag til prioritering af ikke disponerede anlægsmidler 2008 og 2009

mio. kr., P/L 2009, BOI=127,0	2008 1)	2009
Anlægsramme inkl. medicoteknik		
Anlægsramme Økonomiaftaler 2)	403,1	636,0
Kvalitetsreform 3)	0,0	212,0
Låneramme til medicoteknik jf. Økonomiaftaler	191,0	0,0
Yderligere til medicoteknik	66,8	53,1
Ekstra finansiering, herunder lånedisp.	100,0	0,0
Anlægsbudget inkl. medikoteknik	760,9	901,1
Besluttede anlægsprojekter		
somatik 4)	333,5	122,2
behandlingspsykiatri	5,0	-
Rammebevilling til medicoteknik	257,8	-
Fælles formål og administration	5,4	-
Besluttede anlægsprojekter i alt	601,7	122,2
Ikke disponeret	159,2	778,9
Forslag til prioritering		
Pulje til vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter	42,0	25,6
Somatik	42,0	15,6
behandlingspsykiatri	0,0	10,0
Pulje til bygningsvedligeholdelse	25,0	25,0
Reserve	5,0	20,0
Pulje til medicoteknisk udstyr 4)	-	268,3
Pulje til fase 0-projekter (Somatikken)	87,2	279,4
Pulje til projekter i relation til Psykiatriplanen (Behandlingspsykiatrien)	0,0	20,0
DNU (projektorganisation mv.)	-	135,0
Fælles formål og administration	-	5,6
Forslag til prioritering i alt	159,2	778,9
Anlægsudgifter i alt	760,9	901,1
Balance	0,0	0,0

1) Rådighedsbeløbene for 2008 er fastholdt i budget 2008 P/L-niveau, Byggeomkostningsindeks 122,7

2) Fra 2009 indgår lånerammen til medicoteknisk udstyr i den almindelige anlægsramme.

på i alt 1.000 mio. kr. i 2009

3) Ekskl. bevilling til DNU-Helhedsplan, der midlertidig er finansieret af Kassen.

4) Det er forudsat at Region Midtjylland tildeles sin forholdsmæssige andel - svarende til bloktilskudsfordelingsnøglen - af midlerne fra Kvalitetsfonden

Forslaget til prioritering af anlægsprojekterne i 2008 og 2009 vil lægge rammerne for de overordnede prioriteringer og den videre budgetlægning.

De enkelte anlægsprojekter vil efterfølgende blive forelagt Regionsrådet til særskilt godkendelse, hvorfor det skal præciseres, at projekterne ikke i sig selv er godkendt af Regionsrådet ved en godkendelse af prioriteringsforslaget.

Se evt. bilag 1 for beskrivelse af sagsgang i forbindelse med anlægsprojekterne.

2.1 Beslutede anlægsprojekter i 2008 og 2009

I nedenstående tabel 3 fremgår allerede besluttede projekter i 2008 og 2009.

Tabel 3: Beslutede anlægsprojekter pr. 1. august 2008

Investeringsprojekter	Udgifter i 2008	Udgifter i 2009	Udgifter i 2010	I alt
Projekter overtaget fra amterne				
Renovering af sengeafsnit, Horsens	12,5			12,5
Renovering af klimaskærm, Randers	1,1			1,1
Renovering af Urologisk Afdeling, Holstebro	24,2	14,9		38,6
Renovering af elforsyning, Silkeborg	0,3	0,3		0,6
Opgradering af sluse/isolationsstuer, Skejby	11,2			11,2
Dansk Neuroforskningscenter, Århus Sygehus	103,5	15,9		118,8
I alt	152,8	31,1	0,0	182,8
Projekter vedtaget i RM				
Centralkøkken, Århus Sygehus	1,5			1,5
Det Nye Universitetshospital i Århus mv.	17,4			17,4
Stråleterapienhed i Herning	95,8	46,4		142,2
Option ifbm stråleterapienhed		18,1		18,1
Stamcelletransplantationsprogram, Århus Sygehus	15,4			15,4
Osteoperosebarak, Århus Sygehus	13,0			13,0
Molekylær Medicinsk Afd., Skejby	7,4	3,1	9,3	19,8
Natscreening	1,3			1,3
Nyrestensknuser, Viborg	4,7			4,7
Lægehus i Hvide Sande	3,1			3,1
I alt	159,5	67,6	9,3	236,4
Nuværende arbejdsmiljøpåbud (vedtagne)				
ITA og OBS på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus (påbud)	13,7	23,5	11,6	47,5
Hæmatologisk dagafsnit, Regionshospitalet Holstebro (påbud)	7,5			7,5
I alt	21,2	23,5	11,6	55,0
Psykiatri (Renovering af gavli i Risskov mv.)	5,0			
Fælles formål og administration	5,4			5,4
Vedtagne anlægsprojekter i alt sundhed mv.	343,9	122,2	20,9	479,6

Regionsrådet har vedtaget en række anlægsprojekter, og overtaget en række projekter fra de gamle amter. Til disse projekter er der i 2008 afsat rådighedsbeløb på i alt 333,5 mio. kr. på somatikken og 5,0 mio. kr. på behandlingspsykiatrien og 5,4 mio. kr. til fælles formål og administration. Herudover er der afsat 257,8 mio. kr. til indkøb af medicoteknisk udstyr i 2008. Det skal bemærkes, at oversigten over besluttede projekter er ekskl. overførelser fra 2007 til 2008, hvor der er overført rådighedsbeløb på i alt 324,7 mio. kr.

Ud af en samlet anlægsramme for 2008 på 760,9 mio. kr. er der dermed 159,2 mio. kr., der ikke er disponeret.

En del af budgettet for 2009 er ligeledes allerede disponeret. I 2009 udgør de besluttede projekter 122,2 mio. kr. (indeks 127), hvilket giver en rest i 2009 på 778,9 mio. kr., der ikke er disponeret under forudsætning af at der opnås 212 mio. kr. fra Kvalitetsfonden.

Etablering af Stråleterapienheden i Herning og opførelse af Dansk Neuroforskningscenter ved Århus Universitetshospital, Århus Sygehus udgør den største af del af de afsatte rådighedsbeløb i 2009. Herudover er der afsat rådighedsbeløb til renovering af Urologisk Afdeling i Holstebro, etablering af Molekylærmedicinsk Afdeling ved Århus Universitetshospital, Skejby, renovering af Intensiv Terapi Afsnit og Observationsafsnittet på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus samt anlægsarbejder på det psykiatriske område.

2.2 Prioritering af vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter

Fire af de besluttede anlægsprojekter i foregående tabel 3 er projekter, der før har optrådt på en liste over presserende anlægsprojekter, som Regionsrådet fik forelagt den 22. august 2007. Det drejer sig om de to arbejdsmiljøpåbud på henholdsvis Århus Universitetshospital, Århus Sygehus og Regionshospitalet Holstebro samt opførelse af Osteoporosebarak og etablering af stamcelletransplantationsprogram begge på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

De resterende ikke vedtagne projekter fra listen over presserende anlægsprojekter anses stadig som vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter. Der er nu tilsvarende blevet udarbejdet en liste over vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter for Behandlingspsykiatrien, hvilket fremgår af tabel 4B og bilag 2. Det drejer sig for Somatikken og Behandlingspsykiatrien om eksempelvis renovering af elevatorer, udskiftning af utætte vinduer, renovering af vandforsyning, udskiftning af defekte vandvarmerør mv.

I Administrationens prioriteringsovervejelser foretages der en skarp økonomisk prioritering, og der foreslås alene afsat midler til det allermest akutte og i enkelte tilfælde kun til dele af projektet. Det kan i visse tilfælde være økonomisk uoptimalt på langt sigt, men nødvendigt under de givne økonomiske rammer.

Endelig skal det understreges, at ikke alle projekter er færdigbehandlet, hvorfor der kan ske ændringer i projektets indhold og beløb. I bilag 1 gives en uddybende beskrivelse af fremgangsmåden ved et anlægsprojekt herunder de vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter.

I nedenstående tabel 4A (Somatikken) og tabel 4B (Behandlingspsykiatrien) fremgår de prioriterede vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter.

Tabel 4A: Oversigt for Somatikken med forslag til prioritering i 2008 og 2009 og konsekvens for efterfølgende år.

Hospital	Beskrivelse af anlægsprojekt	Estimeret anlægsbehov (indeks 122,3)	Prioriteret (mio. kr.)		Efterfølgende år (127)
			2008 (122,3)	2009 (127)	
Århus Sygehus	Udviklingsplan for Patologisk Institut	4,5	4,5		
	Nødstrøm 1)	-			
	Modernisering og opgradering af køleanlæg 1)	-			
Horsens	Asbestsanering	2	2		
Randers	Udskiftning/Modernisering af CTS	3,7	3,7		
	Udskiftning af elevatorer	4,3			4,5
	Kloakker i Grenaa	0,6			0,6
Silkeborg	Renovering af vandforsyning, herunder udskiftning af lofter	1	1		
	Centralt køleanlæg til forsyning	2	2		
	Udskiftning af vinduer og udvendige persiener	2,3			2,4
Skejby	Modernisering og opgradering af køleanlæg	46,7	3,5		44,9
	Udskiftning/modernisering af CTS	31,4	2,5	2,6	27,3
	Renovering af ventilation	32,7	2,5	2,6	28,7
Vest	Sterilcentraler	7,7	7,7		
Viborg	Udskiftning af bækkenskyllere og opvaskemaskiner	1,6	1,6		
	Etablering af parkeringsplads	5,4			5,6
	Renovering af elevatorer	8,1			8,4
	Udskiftning af vinduer og udvendige persiener	13	6		7,3
	Nødstrøm	7,5			7,8
	Funktionærboliger 1)	-			
Fælles	Etablering af vagtcentral	10		10,4	
	Primær sundhed - anlægsarbejder	16,2	5		11,6
	I alt somatik	200,7	42,0	15,6	149,1

1) Projekter vedr. nødstrøm, køling og funktionærboliger er under vurdering og kan derfor blive senere på listen over de vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter.

2) I kolonnen med de efterfølgende år er de estimerede anlægsbehov fremskrevet til indeks 127.

Det foreslås, at der i 2008 afsættes en pulje på henholdsvis 42 mio. kr. (indeks 122,3) til Somatikken til vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter. I 2009 afsættes en pulje på henholdsvis 15,6 mio. kr. (indeks 127) til Somatikken.

Det skal bemærkes, at Regionsrådet i sommeren 2007 tidligere har fået fremlagt en oversigt over presserende anlægssager på ca. 105 mio. kr. Ovenstående forslag til anlægsprojekter i 2008 på 42 mio. kr. i tabel 4A skal ses i sammenhæng med, at Regionsrådet allerede har løst en del af problemerne vedr. bl.a. arbejdsmiljøpåbud. Der er således besluttet anlægsbevillinger til tidligere fremlagte presserende anlægssager på ca. 55 mio. kr. jf. tabel 3.

I nedenstående tabel 4B fremgår de vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter som forslås prioriteret på det behandlingspsykiatriske område.

Tabel 4B: Oversigt for Psykiatrien med forslag til prioritering i 2008 og 2009 og konsekvens for efterfølgende år.

Område	Beskrivelse af anlægsprojekt	Estimeret anlægsbehov	Prioriteret (mio. kr.)		
			2008 (122,3)	2009 (127)	Efterfølgende år (127)
Distrikt Øst,	Brandalameringsanlæg – udskiftning, Risskov	4,0	0	4,0	0
	Elevatorek udskiftes, Risskov	1,0	0	0	1,0
	Renovering af tage, Risskov	21,1	0	0	21,1
	Asbestsanering i bygning 10, Risskov	2,0	0	2,0	0
B & U,	Renovering af skole (klimaskærm, indvendigt og installationer), Risskov	2,8	0	1,0	1,8
Distrikt Vest,	Elevatorek udskiftes, Viborg	2,5	0	0	2,5
	Renovering af veje og p-plads mv., Viborg	4,0	0	3,0	1,0
	Forbedring af indre modtageforhold, Viborg	4,0	0	0,0	4,0
	I alt	41,4	0	10,0	31,4

Af ovenstående tabel 4B fremgår det at der i 2008 ikke afsættes noget beløb, men at der i 2009 afsættes 10 mio. kr. til Behandlingspsykiatrien til vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter.

Det forventes derudover, at der vil kunne komme forskellige IT-projekter, hvilket ikke indgår i den ovenstående prioritering af anlægsmidler til vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter

Bilag 2: Uddybende beskrivelse af vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsopgaver for både somatikken og behandlingspsykiatrien.

2.3 Vedligeholdelse

På somatikken foreslås der afsat en pulje til bygningsvedligeholdelse i 2008 og 2009 på 25 mio. kr.

Puljen i 2008 og puljen i 2009 foreslås delvis udmøntet således, at Regionshospitalet Horsens bevilges 2,5 mio. kr., Regionshospitalet Viborg bevilges 2,5 mio. kr. og Hospitalsenheden Vest bevilges 7,5 mio. kr. til bygningsvedligeholdelse i 2008 og 2009, og at der afsættes tilsvarende rådighedsbeløb til de tre hospitaler i 2008 og 2009. Det skyldes, at disse hospitaler har fået fjernet budgetmidler til vedligeholdelse tilbage i amterne i forbindelse med en økonomiaftale, hvor der blev mulighed for øget låneadgang til anlæg.

Samtidig forslås det, at der fælles for regionshospitalerne afsættes en pulje på 12,5 mio. kr. for 2008 og en pulje på 12,5 mio. kr. i 2009 til nedbrud af forskellig art og et tilsvarende rådighedsbeløb i 2008 og 2009.

På behandlingspsykiatrien afsættes der ikke en pulje til vedligeholdelse i 2008 og 2009. Der forventes ikke, at være yderligere projekter udover det igangsatte projekt til 5 mio. kr. i 2008. For 2009 forventes der ikke, at der er yderligere behov for anlægsmidler udover de afsatte 10 mio. kr. til vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter jf. pkt. 2.2, tabel 4B.

Det skal understreges, at et samlet årligt vedligeholdelsesbudget på i alt 50 mio. kr. på somatikken og behandlingspsykiatrien i 2009, ikke er udtryk for det faktiske behov.

En foreløbig vurdering indikerer et behov på ca. 150 mio. kr. pr. år, jf. den investeringsplan, som blev forelagt Regionsrådet den 22. august 2007, på det somatiske område. En tilsvarende vurdering på det behandlingspsykiatriske område indikerer et behov på ca. 20 mio. kr.

I alt er der således et samlet behov for et vedligeholdelsesbudget på ca. 170 mio. kr. årligt.

2.4 Reserver

Til at imødegå uforudsete anlægsbehov afsættes der et absolut minimumsbeløb på 5 mio. kr. i 2008 og 20 mio. kr. i 2009.

2.5 Medicoteknisk udstyr

I lighed med tidligere år foreslås det at afsætte 268,3 mio. kr. i 2009 til indkøb af medicoteknisk udstyr.

I forbindelse med Økonomiaftalen mellem Regeringen og Danske Regioner for 2008, blev det aftalt at afsætte særlige midler til akutkræft ud fra en gennemgang samtlige regioners udstyrsbehov. Det blev ligeledes aftalt, at det igen skulle vurderes i forbindelse med Økonomiaftalen for 2009. Da Økonomiaftalen for 2009 ikke har afsat midler til apparaturanskaffelser på kræftområdet i 2009 er der behov for at prioritere en del af medicoteknik-puljen til kræftområdet i 2009. Tages der hensyn til de igangsatte anlægsprojekter på kræftområdet resterer der ca. 80-100 mio. kr. (afhængig af udbudsresultatet) til prioritering til egentlige medicotekniske anskaffelser i 2009. Dette er meget beskedent i forhold til den nødvendige løbende udskiftning og opgradering af det medicotekniske udstyr.

2.6 Fase 0-projekter og projekter i relation til Psykiatriplanen

For både Somatikken og Behandlingspsykiatrien skal der ske større strukturelle ændringer som følge af Akutplan og Psykiatriplan, og som har væsentlige anlægsmæssige konsekvenser. Først redegøres der for forslag til prioritering af midler til fase 0-projekterne for Somatikken (tabel 5A) og dernæst et prioriteringsforslag til gennemførelse af projekter i relation til Psykiatriplanen (tabel 5B).

Fase 0-projekter (Somatikken)

Akutplanen har allerede bevæget sig ind i den implementeringsfase, hvor der er konkrete tidspunkter for flytning af aktivitet mellem de matrikler, som fremtidigt skal have fælles akutmodtagelse. Samtidig ændrer virkeligheden sig i overensstemmelse med de besluttede

ændringer. Der er en omfattende aktivitet, som skal rummes på de matrikler, som ifølge akutplanen skal have fælles akutmodtagelse, men hvor den eksisterende bygningsmasse ikke rummer mulighed for at integrere aktiviteten uden bygningsmæssige ændringer. Det er vigtigt, at fortsætte den videre planlægning af fase 0-projekterne i forbindelse med gennemførelse af Akutplanen.

Prioriteringen af Fase 0 projekterne er Administrationens bedste bud på en prioritering indenfor de givne økonomiske anlægsrammer i 2008 og 2009. Det er vigtigt at se de 2 år under ét. Herudover skal det understreges, at der godt kan blive behov for at justere forslaget til prioritering af Fase 0 projekterne, i den videre budgetproces, når den mere konkrete planlægning m.v. iværksættes.

Når de enkelte fase 0-projekter er konkretiseret yderligere forelægges de Regionsrådet til godkendelse.

I tabel 5A fremgår Administrationens forslag til rådighedsbeløb i 2008 og 2009 for fase 0-projekter indenfor Somatikken. Der forslås således afsat rådighedsbeløb på i alt 5,4 mio. kr. i 2008 til planlægning, projektering og rådgivning og i alt 87,2 mio. kr. indledende byggearbejde i forbindelse med fase 0-projekterne (indeks 122,3). For fase 0-projekterne i DNU varetages rådgivningsopgaven af den gennemgående rådgiver på DNU-projektet. Samtidig foreslås det, at der afsættes et rådighedsbeløb i 2009 til byggearbejde i forbindelse med fase 0-projekterne på i alt 285,6 mio. kr.(indeks 127).

Bilag 3A: Nærmere beskrivelse af fase 0-projekter, Somatikken

Tabel 5A: Fase 0-projekter, Somatikken

Hospital	Beskrivelse af Fase 0-projekt	Estimeret anlægsbehov	Prioriteret (mio. kr.)			
		(2008-indeks 122,3)	2008	2009 (127)	2010-2011 (127)	Efterfølgende år (127) 3)
DNU*	Udflytning af Respirationscenter Vest fra Århus Sygehus til Skejby	54,0				
	Ombygning og udvidelse af intensiv afd., Skejby	110,0		111,9	376,5	52,0
	Udvidelse af billeddiagnostiske funktioner	86,0				
	Udvidelse af strålekapaciteten	275,0				
	Etablering af ny sterilcentral, Skejby 1)	118,0				122,5
	Hospitalsapotek, Skejby*	38,0				39,5
Viborg	Udvidelse af den intensive og ambulante aktivitet via flytninger og interne rokeringer	20,0		44,0		
	Etablering af et akut modtageafsnit for medicinske og organkirurgiske patienter	24,0				
	Udgifter til rådgivning (teknisk rådgiver igennem udbud) 2)	1,0	1,0			
Horsens	Udvidelse af medicinske ambulatorium og genhusning af administrationen.	30,1		30,1		

	Rådgiverhonorar til udarbejdelse af udbudsmateriale og projektering af den fælles akutmodtagelse (Teknisk rådgiver via udbud) 2)	1,5	1,5			
Randers	Etablering af fælles medicinsk akutmodtagelse	3,5		8,2		
	Etablering af pavillon med henblik på at skabe plads til FAME og kræftområdet	4,7				
	Udgifter til rådgivning (Teknisk rådgiver igennem udbud) 2)	1,0	1,0			
Vest	Etablering af en løsning af de fysiske rammer i forbindelse med flytning af den akutte kirurgi.	35,5		35,5		
	Udgifter til rådgivning (benyttelse af SKI-aftale) 2)	0,9	0,9			
Århus Sygehus	Ombygning af den centrale operationsgang	32,5		32,5		
	Udgifter til rådgivning 2)	1,0	1,0			
Silkeborg	Etablering af flowstue med tilhørende birumsfaciliteter	19,0		19,0		
	Rådgivning i alt		5,4			
	Pulje til fase 0-projekter		81,8	279,4		
	I alt	644,3	87,2	279,4	376,5	214,0

1) Beløbene er usikre, og rådgivere arbejder pt. på en konkretisering af projekterne.

2) Der skal for de fremtidige akuthospitaler anvendes midler til rådgivning i den videre proces med overgangen til et akuthospital. For DNU varetages rådgiveropgaven i forbindelse med fase 0-projekterne af den valgte gennemgående rådgiver.

3) Beløbene i kolonnen med de efterfølgende år er fremskrevet til indeks 127.

Anlægsprojekter i relation til Psykiatriplanen (Behandlingspsykiatrien)

I nedenstående tabel 5B fremgår de projekter i relation til Psykiatriplanen, som foreslås prioriteret. Der er tale om anlægsprojekter, som ikke tidligere har været forlagt for Forretningsudvalget og Regionsrådet, men som er forudsætninger for gennemførelse af psykiatriplanen.

Tabel 5B: Anlægsprojekter i relation til Psykiatriplanen, Behandlingspsykiatrien

Område	Beskrivelse af anlægsprojekter i relation til Psykiatriplanen	Estimeret anlægsbehov	Prioriteret (mio. kr.)		
			2008	2009	Efterfølgende år
Børn og Unge	Center for spiseforstyrrelser, Risskov	11,2	0	0,7	10,5
Distrikt Vest	Psykiatriske sengeafsnit udbygges, Viborg	10,6	0	10,0	0,6
	Samle sengeafdelinger og ambulante tilbud i regionspsykiatrien, Viborg	8,3	0	0,0	8,3

Distrikt Syd	Psykiatriens Hus, Omlægning af lokalpsykiatrien	40,0	0	2,0	38,0
Distrikt Øst	Retspsykiatrisk afdeling udbygges, Risskov	12,0	0	7,3	4,7
	I alt	82,1	0	20,0	62,1

I relation til indførelsen af den udvidede ret til udredning og behandling på Børn og Unge området, er der i øjeblikket ved at blive foretaget en nærmere vurdering af hvorledes regionen kan opfylde loven herom. Der er ved at blive set på hvorledes der kan ske en hensigtsmæssig nyttelse af eksisterende lokaler og evt. behov for lokaleudvidelser som følge af flere patienter. Heri indgår ledes en vurdering af hvilket serviceniveau der kan tilbydes. Regionsrådet vil så snart der mere klarhed herom blive nærmere orienteret.

Bilag 3B: Nærmere beskrivelse af anlægsprojekter i relation til Psykiatriplanen.

2.7 DNU

Det foreslås, at DNU gives en anlægsbevilling og der i 2009 afsættes et rådighedsbeløb på 135 mio. kr. til egen projektorganisation, rådgivere mv.

2.8 Fælles formål og administration

Det foreslås, at der afsættes en anlægspulje i 2009 på 5,6 mio. kr. til Fælles formål og Administration, som en videreførelse af beløbet fra 2008. Anlægspuljen anvendes til anlægsprojekter på regionshusene.

3. Kvalitetsfonden og finansiering af større anlægsprojekter i de kommende år

Region Midtjyllands anlægsbudget kan rumme almindelige anlægsprojekter såsom indkøb af medicoteknisk udstyr, bygningsvedligeholdelse og anlægsprojekter afstedkommet af nedbrud, driftsoptimering mv. Derudover står Region Midtjylland overfor en række større anlægsprojekter, hvor til det er nødvendigt med ekstern finansiering.

Regeringen har afsat 25 mia. kr. fra Kvalitetsfonden til investeringer i en moderne sygehusstruktur i perioden 2009-18. Regeringen har nedsat et ekspertpanel, som skal komme med forslag til, hvordan midlerne investeres mest hensigtsmæssigt.

Ekspertpanelet har været på besøg i alle fem regioner og er i gang med at vurdere større strukturelle anlægsprojekter i regionernes sygehusplaner. Følgende køreplan for udmøntningen af de i første omgang 15 mia. kr. af de i alt 25 mia. kr. blev aftalt i Økonomiaftalen for 2009:

- Ekspertpanelet gennemfører og afslutter i efteråret 2008 en screening af de fem regioners større strukturelle anlægsprojekter.
- Ekspertpanelet afgiver på grundlag af denne screening i november 2008 indstilling til regeringen om, hvorvidt regionernes større strukturelle anlægsprojekter lever op til principperne for en moderne sygehusstruktur og understøtter en sammenhængende sygehusstruktur.
- Regeringen udmelder 1. februar 2009, efter drøftelse med Danske Regioner, en samlet tilsagnsramme til de enkelte regioner.

- Fra 1. februar kvalificerer og detaljerer regionerne konkrete projekter på baggrund af den udmeldte tilsagnsramme. Projekterne forelægges ekspertpanelet i en løbende proces, hvor panelet indstiller til regeringen, hvilke projekter der lever op til kravene om en moderne sygehusstruktur.
- Regeringen giver efter drøftelse med Danske Regioner et tilsagn om midler til de konkrete investeringsprojekter.

Udmøntningen af den samlede ramme på i alt 25 mia. kr. i perioden 2009-18 er således opdelt i to omgange, hvor der som skitseret udmøntes 15 mia. kr. i første runde. Der er med de resterende 10 mia. kr. mulighed for i en anden senere omgang at håndtere yderligere behov.

Danske Regioner har tidligere opgjort alle fem regioners anlægsbehov for de kommende ti år til 100 mia. kr. Behovet for anlægsmidler er således større end den økonomiske ramme, som Regeringen har meldt ud. Hvor stor en andel af de 25 mia. kr., som tilfalder Region Midtjyllands anlægsprojekter og til hvilke projekter forventes udmeldt af Regeringen 1. februar 2009.

4. Anlægsprioritering i et længere perspektiv

Det er utilstrækkeligt blot at se anlægsinvesteringer for Region Midtjylland i et 1-2 års perspektiv. De større anlægsinvesteringer der igangsættes indenfor de kommende år vil lægge beslag på store dele af anlægsbudgettet i en ti til tyveårs periode. Ligeledes vil de årligt afsatte beløb til vedligeholdelse, indkøb af medicoteknisk udstyr og vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter udgøre en relativ fast andel af budgettet i de fremtidige år. Dermed sættes en grænse for det mulige råderum for øvrige projekter.

Administrationen har lavet et skøn over anlægsgudgifterne i et 10 til 20 årigt perspektiv. Det skal understreges, at der er tale om overslag for de fleste beløb i perioden 2010-2028. Vurderingen er således baseret på det kendte budgetgrundlag jf. rammerne for 2008 og budgetforslag 2009 samt de nuværende afsatte midler i Kvalitetsfonden på i alt 25 mia. kr. i perioden 2009 – 2018 og regionens forventede andel heraf ud fra bloktilskudsfordelingsnøglen. Det skal pointeres, at der i et perspektiv på 20 år vil kunne ske væsentlige ændringer i forudsætningerne, herunder om der tilføres Kvalitetsfonden yderligere midler, gives nye lånemuligheder eller om der viser sig nye behov for investeringer end umiddelbart forudsat i beregningerne.

For perioden 2010-2018 er der tale om en negativ difference på ca. -2,3 mia. kr. og for perioden 2019-2028 er den negative difference på ca. -3,8 mia. kr.

Dvs. i alt -6,1 mia. kr. fra 2010 – 2028.

I nedenstående tabel 6 er der lavet en oversigt over beregningerne for at komme med et skøn over anlægsokonomien for Region Midtjylland i det længere perspektiv.

Tabel 6 er opdelt i fire blokke, som der knyttes bemærkninger til i nedenstående.

Blok 1

Den første blok viser summen af de projekter, der er vedtaget i Region Midtjylland og overtaget fra de gamle amter med konsekvens for 2010.

Blok 2

Herefter i blok to er de projekter, der reelt er til prioritering i 2008 og 2009, og den afledte konsekvens heraf for de kommende år.

Blok 3

I tredje blok er de projekter oplistet, som først får konsekvens for anlægsbudgettet i perioden 2010-2028. Der er ikke angivet et beløb pr. år fra 2011 og frem, da udgifterne til de store anlægsprojekter ikke vil falde med et fast beløb hvert år.

I blok tre er oplistet en række større anlægsprojekter. For somatikken drejer det sig om DNU, Nyt hospital i Vestjylland, fælles akutmodtagelser og opgradering til moderne standard i Horsens, Viborg og Randers og i de af hospitalerne, der ikke bliver berørt af nybyggeri i forbindelse med etablering af fælles akutmodtagelser samt Center of Excellence i Silkeborg. For Psykiatrien er psykiatriens udflytning til DNU samt Psykiatriplanen medtaget.

I perioden 2010-2018 er medtaget etableringen af fælles akutmodtagelser, fase 1 af DNU, fase 1 af et nyt hospital i Vestjylland, Center of Excellence i Silkeborg samt Psykiatriplanen. Fase 2 af DNU samt udflytning af psykiatrien til DNU, færdiggørelse af et nyt hospital i Vestjylland samt opgradering til moderne bygningsstandard på Regionshospitalet Horsens, Viborg og Randers er således medregnet i perioden 2019-2028.

Blok 4

I blok fire fremgår det, hvilket anlægsbudget der er til rådighed i de pågældende år. Endelig fremgår den difference der er imellem det samlede anlægsbehov og det budget, der er til rådighed. Der er forudsat et fast anlægsbudget på 689,1 mio. kr., som svarer til det nuværende niveau. Derudover er der for 2010 indregnet et skøn for, hvor meget der er nødvendigt at opnå fra Kvalitetsfonden for at skabe balance. Beløbet er skønnet til 216 mio. kr. i 2010.

Samlet er der indregnet 6 mia. kr. fra Kvalitetsfonden i det længere perspektiv. Dette er et skøn, da det først på et senere tidspunkt vil blive klarlagt hvor stor en andel af Kvalitetsfondens midler på 25 mia. kr., som Region Midtjylland ved ansøgninger vil kunne få del af.

Tabel 6: Anlægsprioritering i et længere perspektiv (i mio. kr.)

Blokke	Projekttype	Budget 2010 (127)	Budget 2011 -> (pr. år)	2010-2018 (i alt)	2019-2028 (i alt)	2010-2028 (i alt)
1) Vedtagne projekter	I alt	21		21		21
2) Projekter til prioritering i 2008/2009	Vigtige projekter (somatik)	100	100	900	1.000	1.900
	Vigtige projekter (psykiatri)	10	10	90	100	190
	Fase 0-projekter	358		585		585
	Vedligeholdelse (somatik)	150	150	1.350	1.500	2.850
	Vedligeholdelse (psykiatri)	20	20	180	200	380
	Medicoteknisk udstyr*	268	268	2.409	2.668	5.077
	I alt (afrundet)	905	548	5.500	5.500	11.000
3) Projekter der først har konsekvens fra 2010	FAME Viborg, Randers og Horsens			2.000		2.000
	Opgradering af Viborg, Randers og Horsens				1.000	1.000
	Silkeborg CoE m.m.			130		130
	DNU brutto***			6.715	2.000	8.715
	DNU salg**			-2.000	-500	-2.500
	Hospital i Vest brutto****			2.000	2.800	4.800
	Hospital i Vest salg**				-800	-800
	DNU (Psykiatri)				1.400	1.400
	Salg af Risskov				-700	-700
	Psykiatriplan			150		150
	I alt (afrundet)			9.000	5.200	14.200
	Anlægsbehov i alt (afrundet)	905		14.500	10.700	25.200
4) Budget i alt og difference	Budget inkl. medicoteknisk udstyr	689	689	6.202	6.891	13.093
	Kvalitetsfonden*****	216		6.000		6.000
	I alt (afrundet)	905		12.200	6.900	19.100
	Difference (afrundet)	0		-2.300	-3.800	-6.100

1) Der kan være behov for at øge beløbet til indkøb af medicoteknisk udstyr, når leasingaftalerne udløber i 2011.

2) De anslåede beløb er baseret på den hidtidige planlægning. Der foregår pt. en beregning af kvadratmeterbehov ud fra en fælles dansk model, som kan give justeringer i arealbehov.

3) Det samlede beløb er det hidtidige beløb på 8.885 mio. kr. fratrukket allerede bevilgede anlægsmidler til jordkøb og helhedsplan. Derudover er der foretaget en P/L-fremskrivning til indeks 2009 (127).

4) Salg af eksisterende matrikler i både Århus samt Herning og Holstebro er minimumsbeløb. Beløbene er ud fra offentlige ejendomsvurderinger. En planlagt salgsmodning i Århus forventes at øge provenuet. Samme tiltag forventes igangsat i Herning og Holstebro, når de eksisterende matrikler skal sælges.

5) Psykiatrien er medregnet i den samlede anlægssum for det nye hospital i Vestjylland. Den samlede anlægssum er COWI's bud i deres rapport samt et skøn på udgifter til medicoteknisk udstyr.

6) Skønnet beløb. Det vides endnu ikke, hvor stort et budget, Region Midtjylland får fra Kvalitetsfonden.

Bilag 1: Fremgangsmåden ved en anlægssag/et anlægsprojekt

Et anlægsprojekt gennemgår flere faser, som vil blive illustreret nedenfor.

Identifikation af problem

Nogle anlægsprojekter affødes af, at de fysiske rammer mange steder udnyttes til bristepunktet. Det kan eksempelvis være manglende plads på en operationsgang, der evt. resulterer i et påbud fra Arbejds miljøtilsynet.

Projektet begynder at tage form

Herefter udarbejder hospitalet et løsningsforslag, der sendes til Administrationen til drøftelse. På baggrund af drøftelsen sker der en konkretisering af projektet fra hospitalets side. I den forbindelse kan der afhængig af projekternes størrelse afsættes et beløb til rådgivning.

Orientering og fortsat konkretisering

På et tidspunkt sættes projektet på en liste over projekter, der er vigtige snarest at få gennemført. Regionsrådet vil løbende blive orienteret herom. Der vil stadig være usikkerhed om projektets helt konkrete indhold, pris mv., men det begynder at indgå i prioriteringen og likviditetsovervejelser for de kommende budgetår. Projekterne gennemgår en gradvis konkretisering, og projekterne kan derfor være ændrede i de orienteringer, som Regionsrådet modtager.

Godkendelse i Forretningsudvalget og Regionsrådet

Når det enkelte anlægsprojekt forelægges Forretningsudvalget og Regionsrådet til godkendelse af anlægsbevilling og tilhørende rådighedsbeløb, redegøres der samtidig for de forskellige valg af udbudsform og rådgivere. Disse valg følger retningslinjerne i Region Midtjyllands Byggesregulativ, der blev godkendt af Regionsrådet den 26. september 2007. Anlægsprojekterne fremgår på investeringsoversigten efter godkendelse i Forretningsudvalget og Regionsrådet.

Aflæggelse af anlægsregnskab

Efter endt byggeperiode skal der forelægges særskilt anlægsregnskab til Regionsrådet, hvis den samlede anlægsbevilling overstiger 10 mio. kr. Er den samlede anlægsbevilling under 10 mio. kr. aflægges anlægsregnskab i forbindelse med årsregnskabet.

Særlige forhold

Processen for fase 0-projekterne, projekterne i relation til Psykiatriplanen, de vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter afviger en anelse fra fremgangsmåden ved et normalt anlægsprojekt. Regionsrådet forelægges i dette tilfælde først en samlet prioriteringsliste, hvorefter de enkelte anlægsprojekter forelægges enkeltvis til godkendelse og bevilling. Det skal således præciseres, at projekterne ikke i sig selv godkendes af Regionsrådet ved en godkendelse af prioriteringsforslaget.

Bilag 2: Uddybende beskrivelse af vigtige vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsopgaver.

Somatikken

Udviklingsplan for Patologisk Afdeling - Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

Patologisk Institut på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus er et af landets største patologiske institutter med stor forskningsaktivitet og er på en række områder førende i landet. Instituttet har dog i en årrække lidt under meget nedslidte fysiske rammer og betydelige rekrutteringsproblemer. Disse forhold har haft afledt negativ effekt for afdelingens ydelser og svartider. Formålet med udviklingsplanen er blandt andet at øge instituttets attraktionsværdi som arbejdsplads og derigennem sikre en positiv udvikling i bemands-situationen og dermed øget produktion og fald i besvarelestiderne. Der skal konkret foretages en renovering af gange/kontorer, toilet, kapel m.v.

Asbestsanering – Regionshospitalet Horsens

Regionshospitalet Horsens er bygget i en periode, hvor mange af byggematerialerne indeholdt asbest. Det er derfor nødvendigt i forbindelse med ombygning at asbestsanere. Hospitalsledelsen har i samarbejde med Teknisk afdeling og sikkerhedsorganisationen udarbejdet en handleplan for asbesthåndtering samt registrering og sanering af asbest. Hospitalet har nogle arealer, hvor det er nødvendigt at asbestsanere i 2008. Der er derfor behov for 2 mio. kr. til de mest nødvendige udskiftninger.

Udskiftning af CTS - Regionshospitalet Randers

CTS-anlægget anvendes til at overvåge alle systemer på hospitalet, såsom ventilationsanlæg, iltanlæg, vakuum anlæg, køleanlæg, strømforsyning osv. Der er behov for at udskifte anlægget, for at sikre en optimal og sikker drift. Anlægget kan ikke længere supporteres.

Udskiftning af elevatorer - Regionshospitalet Randers

Der er to grupper af elevatorer på hospitalet. Den ene gruppe blev skiftet i 2004, og den sidste gruppe er også meget slidt og trænger til en udskiftning. Inden for det sidste år har der indtil videre været udgifter til reparationer for ca. 70.000 kr. for at holde denne elevatorgruppe i gang. Desuden er der enkelte andre elevatorer, som ligeledes bør udskiftes.

Kloakker på Regionshospitalet Grenaa

Der skal foretages en renovering af kloakker ved Regionshospitalet Grenaa.

Renovering af vandforsyning, herunder udskiftning af lofter – Regionshospitalet Silkeborg

På Regionshospitalet Silkeborg skal forskellige lofter nedtages. Der skal i den forbindelse fjernes asbest før udskiftning af defekte vandrør og efterfølgende opsætning af nyt loft inkl. belysning i Klinisk-Biokemisk afdeling.

Centralt køleanlæg til forsyning – Regionshospitalet Silkeborg

Langt størstedelen af Regionshospitalet Silkeborgs kølekapacitet leveres af ét køleanlæg. Det eksisterende køleanlæg bør udvides, og udvidelsen vil samtidig fremtidssikre hospitalets kølekapacitet.

Udskiftning af vinduer og udvendige persienner – Regionshospitalet Silkeborg

Der er behov for facaderenovering af en af hospitalets bygninger fra 1926. Dette indebærer primært udskiftning af utætte vinduer samt malerarbejde. De nye vinduer ønskes med persienner indbygget i ruderne til solafskærmning.

Modernisering og opgradering af køleanlæg – Århus Universitetshospital, Skejby

Der skal foretages en generel modernisering og opgradering af køleanlægget på Århus Universitetshospital, Skejby for at imødekomme krav og behov. Hospitalets køleanlæg er freonbaseret. Det er i dag ikke muligt at købe freon inden for EU. Det vurderes, at det er muligt at skaffe brugt freon i ca. 2 år frem. Det er derfor nødvendigt at påbegynde en modernisering af køleanlægget.

Udskiftning/modernisering af CTS - Århus Universitetshospital, Skejby

CTS er Århus Universitetshospital, Skejby's centrale overvågningssystem i forhold til bygningsautomatik, blandt andet i forhold til temperatur (og dermed styring af ventilation), døre og vinduer, brand m.v. Styresystemet er forældet og skal derfor udskiftes/moderniseres.

Renovering af ventilation – Århus Universitetshospital, Skejby

Ventilationsanlægget skal renoveres på Århus Universitetshospital, Skejby. Anlægget er nedslidt og kræver en teknologisk genopretning for at være fuldt ud funktionsdygtig.

Sterilcentraler – Hospitalsenheden Vest

Der er behov for ombygninger på Hospitalsenheden Vest's sterilcentraler. Det største problem på hospitalerne er, at der p.g.a. pladsmangel er sket en u hensigtsmæssig opdeling af processen omkring sterilisering, hvilket kræver ombygninger, og endvidere er der behov for udskiftning af dele af udstyret.

Udskiftning af bækkenskyllere og opvaskemaskiner – Regionshospitalet Viborg

Hovedparten af hospitalets 165 bækkenskyllere og opvaskemaskiner er mere end 20 år gamle. Til de ældste modeller er det ikke længere muligt at fremskaffe reservedele og udskiftning er presserende.

Etablering af parkeringsplads – Regionshospitalet Viborg

Gennem de seneste år er stadig flere funktioner flyttet fra hospitalerne i Kjellerup og Skive til Regionshospitalet Viborg. Dette har bevirket, at behovet for parkeringspladser er øget udover "smertegrænsen". Med ibrugtagning af erstatningsbyggeriet pr. 1. januar 2007 er behovet for parkeringspladser omkring Regionshospitalet Viborg steget yderligere. Hospitalet vurderer, at der bør etableres i omegnen af 500 ekstra pladser samt en tunnel i forbindelse med parkeringspladsen.

Renovering af elevatorer – Regionshospitalet Viborg

14 af hospitalets elevatorer er mellem 20 og 30 år gamle og har som følge af anvendelse nedslidte styringer. På grund af elevatorernes alder er der enkelte komponenter og dele, der ikke længere er i produktion. Det betyder lang reparationstid ved nedbrud. En totalrenovering vil dels give en større driftsstabilitet og dels bevirke en forbedret driftsøkonomi, der følger af et lavere energi-forbrug.

Udskiftning af vinduer og udvendige persienner

Der er behov for udskiftning af vinduerne i behandlingsbygningen på Regionshospitalet Viborg. 482 vinduer er mere end 30 år gamle, mens 1.115 vinduer er knap 30 år gamle. Det generelle billede for disse vinduer er, at flere er utætte, mange er punkterede, og ingen af vinduerne er energi-rigtige. For at bringe de nuværende vinduer i stand, skal der foretages en totalrenovering af vinduerne, som omfatter udskiftning af vinduesglas, tætningslister mv. Desuden skal de udvendige persienner på regionshospitalets højhus udskiftes, da de er 20 til 30 år gamle og nedslidte.

Nødstrøm – Regionshospitalet Viborg

Der skal foretages en renovering af nødstrømsanlægget på Regionshospitalet Viborg.

Etablering af vagtcentral i Region Midtjylland

I forbindelse med udbud af ambulancetjenester i Region Midtjylland, hjemtages vagtcentralen. På Regionsrådsmødet den 20. august er der et dagsordenspunkt, som uddyber implementeringen af vagtcentralen.

Primær Sundhed - anlægsarbejder

Region Midtjylland vil gerne bidrage med at understøtte udviklingen væk fra solopraksis og ind i flerlægepraksis. En udvikling, som kan indbefatte regionens involvering i de bygningsmæssige rammer for praksis. Hvis Region Midtjylland i højere grad skal investere i praksis(om)bygninger for at sikre strukturudvikling, rekruttering og fastholdelse i almen praksis, vil det have ressourcemæssige konsekvenser.

Behandlingspsykiatrien

Distrikt Øst

Brandalameringsanlæg – udskiftes, Risskov

Det eksisterende lovpligtige brandalameringsanlæg er forældet og det er længere muligt at opgradere anlægget til fortsat drift.

Elevatoer udskiftes. Risskov

2 elevatorer i bygning 14A (hovedindgang, information og skadestue) er forældede og nedslidte. Det er ikke længere muligt at få reservedele. Elevatorer nødvendig af hensyn til adgang for kørestolsbrugere.

Renovering af tage, Risskov

Tagene på 11 bygninger er nedslidte og er udover almindelige levetid. De ældste fra 1930. Skiftes i prioriteret rækkefølge.

Asbestsanering i bygning 10, Risskov

Det oprindelige nedhængte kassette loft i bygning 10 fra 1972 er beklædt med asbestplader. Pladerne er begyndt at løsne sig, og en enkelt plade er faldet. Pladen forårsagede asbestforurening og med større udgifter til asbestoprydning til følge. Der mangler forsat at blive udskiftet ca. 1.400 m² asbestplader, der sidder i op til 6 m højde.

Børn og Unge

Renovering af skole (klimaskærm, indvendigt og installationer), Risskov

Børn og Unge anvender en gammel herskabelig Risskov villa til skoleformål. Villaen er fra 20'erne og trænger til renovering. Der er foretaget ekstern tilstandsvurdering i 2006. Jf. rapporten fra tilsynet er det påtrængende som minimum at renovere klimaskærmen. Taget er nedslidt og visse steder utæt. Indvendigt er overflader generelt nedslidte og visse steder er der fugtproblemer m.v. Døre og vinduer er også nedslidte. Jf. rapporten skønnes udgifterne til renovering udvendigt, indvendigt og installationer, at udgøre ca. 2,8 mio. kr.

Distrikt Vest

Elevatoreer udskiftes, Viborg

Hospitalets 3 eksisterende patient-elevatoreer er nedslidte. Elevatoreerne dækker 6 etager. Udskiftning er nødvendig af hensyn til hospitalets fortsatte drift.

Renovering af veje og p-pladser mv., Søndersøparken, Viborg

Forbindelsesvejen i Søndersøparken (tilhører Regionen) er i en dårlig forfatning og trænger til renovering.

I forbindelse med byggeaktivitet i Søndersøparken, B & U, Søhus, mv. var det nødvendigt at inddrage tilkørselsveje til Søndersøparken 5 - 7 og inddrage parkeringspladser. Ny grus adgangsvej til Bygning 5-7 er nedslidt og vanskelig passable for renovationsvogne mv. og skal renoveres og belægges med fastbelægning. Den øgede aktivitet i den nordlige ende af området har medført et større behov for P-pladser, supplerende etableres. Det bemærkes at veje mv. også anvendes Regionshospital Viborg, Børn og Unge, Søhuset samt Viborg Kommune, private mfl.

Forbedring af de indre modtageforhold, Viborg

De akutte modtageforhold i Regionspsykiatrien i Viborg er ikke tilfredsstillende. De interne modtageforhold i regionspsykiatrien i Viborg ikke er ideel. En forbedring af de indre modtageforhold er anslået til 4.0 mio kr. Modtageforholdene er ikke fase 0 projekter.

I øvrigt:

Udover de anførte skal følgende ligeledes bemærkes i relation til det foreslåede anlægsprojekt i Distrikt Vest vedr. forbedring af de indre modtagesforhold i Viborg, at der i 2008 planlægges med, at etablere en ny ambulanceindkørsel til ca. 3,2 mio. kr. Anlægsprojektet forventes på nuværende tidspunkt at kunne finansieres af overførte driftsmidler fra 2007. Derfor indgår det ikke i prioriteringsplanen. Baggrunden herfor er, at de ydre akutte modtageforhold i Regionspsykiatrien i Viborg ikke er tilfredsstillende, idet ambulancetilkørslen foregår via den offentlige parkeringsplads og gennem den almindelige hovedindgang.

Bilag 3A: Uddybende beskrivelse af fase 0-projekter, Somatikken

DNU

Flytning af Respirationscenter Vest (RCV) fra Århus Sygehus til Skejby

RCV har et akut behov for arealudvidelse i forhold til det areal på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, som centeret råder over i dag. Det foreslås, at der opføres en tilbygning ved østgavlne af bygning F, G og H på Århus Universitetshospital, Skejby. Tilbygningen vil få et areal på ca. 4000 m². RCV kan overtage stueetagen af tilbygningen på ca. 2000 m².

Ombygning og udvidelse af Intensiv Afdeling

1. sal af den tilbygning, som er beskrevet ovenfor, kan indrettes som udvidelse af intensivafdelingen. Med de ca. 1500 m², som intensivafdelingen råder over i dag, vil den nye intensivafdeling kunne indrettes på en og samme etage i tilbygningen samt 1. sal af Bygning G, og have et areal på i alt ca. 3500 m². Intensivafdelingen vil under ombygning af Bygning G kunne råde over ca. 2000 m², hvilket er et større areal, end afdelingen er i dag.

Udvidelse af billeddiagnostiske funktioner

For at imødekomme behovet for yderligere billeddiagnostiske funktioner skal der på Århus Universitetshospital, Skejby indrettes flere scannerrum til MR-scannere, PET/CT-scannere og SPECT/CT-scannere med tilhørende birum og venterum for patienter. Herudover skal der indrettes ekstra kontorer, laboratorier, mødelokaler og personalerum.

Udvidelse af strålekapaciteten

Der skal etableres en ny bygning til øget strålebehandling, der skal rumme acceleratore, birum og venterum til patienter samt kontorer, mødelokaler og personalerum. Derudover skal der være gode adgangsforhold til bygningen, hvor mange kræftpatienter skal til og fra behandling. Nybygningen vil i sit formsprog blive en forsmag på det arkitektoniske udtryk, der vil præge det nye hospital.

Sterilcentral og hospitalsapotek samt Helhedsplan

Etablering af ny sterilcentral samt udbygning af hospitalsapoteket er pt. under udarbejdelse og indgår derfor endnu ikke i prioriteringen. Herudover er Helhedsplanen for 2008 midlertidigt finansieret af Kassen, jf. punkt til Regionsrådsmødet maj 2008.

Regionshospitalet Viborg

Det foreslås, at der etableres en fælles akutmodtagelse med 25-32 senge/hvilestole for medicinske og organkirurgiske patienter i et tidligere sengeafsnit, der p.t. rummer børneafdelingens ambulatorium. Reetablering af børneambulatoriet foreslås at ske på ny etage ovenpå ambulatoriebygningen. I forbindelse med opførelse af ambulatoriebygningen blev der i sin tid etableret bærende søjler til evt. senere ekstra etager. Det er derfor byggeteknisk relativt ukompliceret at forhøje ambulatoriebygningen. Fordelen ved denne løsning er, at den nye etage umiddelbart kan kobles sammen med eksisterende trafikcentre og naturligt indgå som en del af bygningsmassen.

Regionshospitalet Horsens

Regionshospitalet Horsens har i de seneste år oplevet et øget patientpres. For at imødekomme dette og de første udfordringer i forbindelse med overgangen til akuthospital med fælles

akutmodtagelse foreslås der følgende anlægsmæssige tiltag: Det medicinske ambulatorium udvides ved at overtage administrationens lokaler, hvorefter administrationen genhuses i en kontorpavillon. Der udarbejdes udbudsmateriale for etablering af et 18-20 sengsafsnit til medicinske patienter (P8), som bliver en ekstra etage ovenpå den store medicinske bygning.

Regionshospitalet Randers

Samling af de medicinske akutmodtagelser og etablering af fælles akutmodtagelse med plads til 34 akutte patienter. Derudover skal der etableres en kontorpavillon til imødekommelse af pladsmangel i forbindelse med etablering af medicinsk akutmodtagelse samt akutkræft. Endelig skal der anvendes midler til rådgivning i den videre proces med overgangen til Akuthospital.

Hospitalsenheden Vest

Fase 0, som består af samlingen af den akutte kirurgi og den deraf afledte flytning af traumatologi fra Regionshospitalet Holstebro til Regionshospitalet Herning, medfører akut behov for bygningsmæssige ændringer, yderligere sengekapaletet samt yderligere kapacitet på intensivafsnittet i Herning. For at imødekomme dette samt de første udfordringer i forbindelse med etablering af fælles akutmodtagelse, foreslås det, at udarbejdelse en plan for nødvendige bygningsmæssige ændringer som følge af implementering af akutplanen samt etablering af fælles akutmodtagelse mv.

Derudover skal der ske bygningsmæssige ændringer i det intensive afsnit, således at der kan udvides med 2 intensive og 3 intermediære sengepladser inkl. nødvendigt udstyr. Endelig skal der opsættes to pavilloner, hvortil ikke patientnære aktiviteter såsom sekretariater, konferencelokaler, kontorer mv. kan flyttes, således at der i de eksisterende bygninger bliver plads til yderligere 12 sengepladser til kirurgiske patienter.

Tilknytning af tekniske rådgivere foreslås at ske indenfor rammer omfattet af rammeaftale indgået mellem tekniske rådgivere og Statens og Kommunernes Indkøbs Service AS, de såkaldte SKI-aftaler.

Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

Den centrale operationsgang på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, Nørrebrogade er opført i 1962. Mens det tekniske udstyr løbende er blevet opdateret er der kun foretaget mindre ændringer af de fysiske rammer. Indretningen af den centrale kerne på operationsgangen er på flere måder uhensigtsmæssig og utidssvarende, hvilket skaber en række afledte problemer i forhold til det fysiske og psykiske arbejdsmiljø, samt en yderst uhensigtsmæssigt udnyttelse af kapaciteten. Som løsning herpå foreslås det, at der foretages en delvis ombygning af områderne omkring operationsstuerne. Ombygningerne vil blive understøttet af række ændringer i arbejdsrutiner, samarbejdsrelationer og IT-baseret styring af operationsaktiviteten og kommunikation til sengeafdelingerne.

Regionshospitalet Silkeborg

Det er nødvendigt at udvide operationskapaciteten i form af etablering af en ekstra flowstue og udvidelse af de fysiske rammer i tilknytning til operationsgangen som en fase 0 af Akutplanen.

De fysiske rammer er i forvejen presset, og som følge heraf er der opstået arbejdsmiljøproblemer bl.a. i sterilfunktionen, som kræver handling. Det er på den baggrund nødvendig at de fysiske rammer udbygges hurtig for at fortsætte udviklingen af spydspidsfunktionen, fastholde personale og ikke mindst sikre et godt arbejdsmiljø.

Den nye flowstue og tilhørende birumsfaciliteter foreslås etableret på 3 etage i bygning 15, der ligger i forlængelse af den nuværende operationsgang, som fase 0 af Akutplanen for Regionshospitalet Silkeborg. Samtidig foreslås det, at Regionshospitalet Silkeborg påbegynder udarbejdelse af byggeprogram, dispositionsforslag og projektforslag for udarbejdelse af udbudsmateriale til brug for valg af projektrådgiver efter udbud.

Det skal bemærkes, at en afgørende forudsætning for gennemførelse af anlægsprojektet er, at der skaffes den nødvendige plads ved at psykiatrien rykker ud af bygningerne. (Se Bilag 3B, Distrikt Øst). Endvidere vil det, når man kommer ind i en nærmere detailplanlægning, kunne betyde justeringer af anlægsmidlerne i mellem de 2 anlægsbudgetter.

Bilag 3B: Uddybende beskrivelse af anlægsprojekter i relation til Psykiatriplanen, behandlingspsykiatrien

Børn og Unge

Center for spiseforstyrrelser, Risskov

Jf. Psykiatriplanen skal der ske en samling af patienter med spiseforstyrrelser i Børne- og Ungdomspsykiatrien, således at der etableres ekstra senge i Århus på Center for spiseforstyrrelser.

Distrikt Vest

Flere senge i regionspsykiatrien i Viborg

Region Nordjylland har fra d. 1/1 2009 besluttet at hjemtage de almen og retspsykiatriske behandlingsopgaver fra Morsø og Thisted kommuner. Der er derfor udarbejdet en omlægningsplan i Psykiatriplanen, som omfatter regionspsykiatrien i Viborg og Skive. Psykiatriplanen omfatter samtidig en udfasning af de nuværende døgnhuse i Viborg og Skive, samtidig med, at de ambulante funktioner styrkes. Omlægningsplanen og psykiatriplanen har som umiddelbar forudsætning, at der etableres flere senge i Regionspsykiatrien i Viborg, Sønderøparken. Prisen herfor er anslået til 10,6 mio kr. Regionsrådet er orienteret herom i mødet d.16/4 2008.

Samle sengeafdelinger og ambulante tilbud i regionspsykiatrien i Viborg

Psykiatriplanen opererer med diagnoseopdelte afdelinger og ambulatorier. For at få den fulde gevinst af den diagnoseopdelte behandlingsindsats vil det være formålstjeneligt, at samle sengeafdelinger og ambulante tilbud i umiddelbar fysisk sammenhæng. Dette vil kunne lade sig gøre i Regionspsykiatrien i Viborg. Prisen herfor er anslået til 8,3 mio kr.

Ny ambulance indkørsel, Viborg

De akutte modtageforhold i Regionspsykiatrien i Viborg er ikke tilfredsstillende. Ambulancetilførslen foregår via den offentlige parkeringsplads, hvilket betyder, at bl.a tvangsindlæggelser sker via offentlig parkeringsplads og gennem den almindelige hovedindgang. En ny ambulanceindkørsel er anslået til 3,2 mio. kr og vil kunne finansieres via overførte driftmidler fra 2007. Ambulancetilførslen kræver en umiddelbar forandring. Det foreslås derfor, at ambulanceforholdene som minimum integreres i en samlet anlægsbevilling i relation til fase 0 projekter via en omflytning fra drift til anlæg.

Forbedring af de indre modtageforhold, Viborg

De akutte modtageforhold i Regionspsykiatrien i Viborg er ikke tilfredsstillende. De interne modtageforhold i regionspsykiatrien i Viborg ikke er ideel. En forbedring af de indre modtageforhold er anslået til 4.0 mio kr. Modtageforholdene er ikke fase 0 projekter.

Distrikt Syd

Omlægning af lokalpsykiatrien

Distrikt Syd bekræfter, at have brug for anlægsmidler i 2009. At der afsættes ramme til grund og så meget som muligt mere jf. behov på ca. 2.000 kvm. Lokalerne skal kunne rumme bl. a. 10 regionale "patienthotelpladser" samt noget som kommunen skal bruge, hvortil kommer de nævnte ambulante funktioner, der dækker Silkeborg kommune i stedet for Papirfabrikken og Teamet i Kjellerup (Fuglemosevej).

Så snart Distriktet fraflytter hhv. den nuværende sengeafdeling på sygehuset samt

Papirfabrikken, har Distriktet i princippet brug for andre steder at være, indtil det nye er færdigt. Der er dog ikke sat dato på fraflytningerne; det kommer an på såvel de somatiske som de psykiatriske planlægnings- og beslutningsforløb.

Det skal bemærkes ligesom tidligere, at det vil, når man kommer ind i en nærmere detailplanlægning, kunne betyde justeringer af anlægsmidlerne i mellem de 2 anlægsbudgetter

Distrikt Øst

Retspsyk. afdeling udbygges, Risskov

Jf. forretningsudvalgets referat af møde den 24. juni 2008 og bilag til punkt 3. er der ansøgt om satsmidler, på 7,3 mio. kr. til etablering af 12 nye retspsykiatriske pladser i den eksisterende bygning. Etableringen forudsætter en række mindre bygningsmæssige tilpasninger til fysisk og elektronisk sikring, træningskøkken, trappe til have, inventar mv. Herudover overflyttes 4 eks. pladser fra to eks. afsnit for forbedring af pladsforholdene der. Bygningskontoret skønner de samlede udgifter til udbygning til skønsmæssigt at udgøre ca. 12,0 mio. kr.